

Історія України

Термінологічний словник

Автокефальна церква — православна церква, яка має цілковиту самостійність у розв'язанні організаційних і культових питань.

Автономія — право самостійного здійснення державної влади чи управління, яке надається конституцією окремій частині держави.

Агресія — незаконне, з точки зору міжнародного права, застосування сили однією або кількома державами проти суверенітету, територіальної цілісності чи політичної незалежності іншої держави або народу; напад на інші країни з метою їх загарбання, політичного чи економічного підкорення, зміни їхнього політичного устрою тощо.

Анархізм — суспільно-політична течія, характерною рисою якої є відмова від будь-якої організованої політичної діяльності, державної влади.

Анексія — насильницьке приєднання, загарбання однією державою всієї (або частини) території іншої держави.

Асиміляція — злиття одного народу з іншим засвоєнням його мови, звичаїв, релігії, ментальності тощо; приводить до втрати національного самоусвідомлення.

Більшовицька диктатура — необмежена політична, економічна й ідеологічна влада російської партії більшовиків.

«Воєнний комунізм» — соціально-економічна політика радянської держави в умовах громадянської війни 1918—1920 рр., яка відображала уявлення про можливість соціалістичного будівництва швидким насильницьким витісненням капіталістичних елементів.

Громадянська війна - збройне соціально-класове протистояння всередині країни, яке зумовлене боротьбою за владу.

Громадська організація — добровільне об'єднання людей для задоволення їхніх спільних інтересів і потреб, що має порівняно стабільну організаційну структуру, порядок вступу в організацію і виходу з неї.

Декрет — постанова верховної влади з якогось питання, - що має силу закону.

Державна монополія — виключне право держави на виробництво, торгівлю, промисловість тощо.

Диктатура — нічим не обмежена влада однієї особи, групи, класу

Директива — керівна вказівка, розпорядження, наказ.

Домінування — переважання, панування.

Екзильний уряд — уряд, що опинився у вигнанні, який залишає за собою право представляти свою державу.

Еміграція — добровільне або вимушене переміщення населення з країн (місця) постійного проживання в інші країни (місця).

Загальнонаціональна криза - поєднання економічної, соціальної і політичної криз, яке характеризується паралічем державного управління, наростанням у суспільстві хаосу та анархії.

Ідеологія — система політичних, правових, моральних, релігійних та інших поглядів, у яких усвідомлюється й оцінюється ставлення людей до дійсності.

Інтервенція — насильницьке втручання однієї або кількох держав у внутрішні справи іншої держави.

Конфіскація — примусове й безвідплатне вилучення майна на користь держави внаслідок адміністративного чи судового рішення.

Криза — переломний момент, тяжкий перехідний стан, загострення становища.

«Культурна революція» — політика в сфері ідеології, освіти, культури, яку проводив комуністичний режим.

Націоналізація промисловості — перехід промислових підприємств з приватної власності у власність держави.

Націоналізм — психологія, ідеологія і політика з національного питання, яка ґрунтується на визнанні пріоритету національних чинників у суспільному розвитку.

Національно-демократична революція — революція, що має на меті національне визволення і демократичні перетворення.

Окупаційний режим — система військового або цивільного управління, встановлена загарбниками на захопленій під час воєнних дій території.

Пацифізм — ліберально-політична течія, прихильники якої засуджують будь-які війни та наполягають на мирному вирішенні суперечок і конфліктів.

Політична партія — політична організація, що виражає інтереси певної соціальної групи (чи груп), об'єднує найактивніших її представників і прагне до досягнення певних цілей та ідеалів.

Продовольча диктатура — система надзвичайних заходів радянської влади в роки громадянської війни, спрямованих на забезпечення продовольством робітників та Червоної армії. Вона передбачала централізацію заготовки і розподілу продовольства, монополію хлібної торгівлі, продрозкладку та інші елементи воєнного комунізму.

Пропаганда — поширення і постійне, глибоке та детальне роз'яснення яких-небудь ідей, поглядів, знань.

Радикалізм — політична й ідеологічна течія, яка відстоює необхідність рішучих дій і глибоких змін у політичному та соціально-економічному ладі.

Радикальний — рішучий; докорінний.

Режим — державний устрій і метод управління.

Реквізиції — примусове вилучення державою майна громадян, підприємств чи установ.

Репресії — каральні заходи, покарання, вживані державними органами.

Сепаратний мир — мир, укладений з ворожою стороною одним із союзників без відома інших.

Соціальна напруга — загострення протиріч, пов'язаних з життєдіяльністю і відносинами людей у суспільстві.

Суверенітет — повна незалежність держави від інших держав у її внутрішній і зовнішній політиці.

Терор — особлива форма політичного насильства, якому притаманна жорстокість, цілеспрямованість.

Українське державотворення — процес формування і діяльності органів державної влади та управління в Україні, спрямований на утвердження суверенітету, розбудову національної держави, розвиток економіки і культури.

Ультиматум — у міжнародних відносинах — дипломатична нота з категоричною вимогою однієї держави до іншої виконати в певний строк ті чи інші дії або утримуватися від них, супроводжувана погрозою застосувати силу чи якісь санкції.

Універсал — закон, постанова верховної влади.

Федерація — державний устрій у формі союзної держави, за яким члени федерації залишають за собою повний політичний суверенітет.